

nietwaar. Hieruit proeft ge reeds aanstands het verschil. Over onze dooden mogen we treuren volgens den apostel, maar niet als degenen, die geen hoop hebben. En dan stelt hij hun opstanding in het vooruitzicht. Maar over Christus mogen we niet treuren, want Hij is waarlijk opgestaan en is van Simon gezien. De Heiland wil trouwens niet, dat wij zullen treuren over Hem. Maar dat we zullen treuren over onze zonde. Christus leeft in den hemel anders dan onze ontslapenen. Hij leeft er met ziel en lichaam. Vergelijking is hier niet mogelijk.

Passen we toch op, dat we door de „Stille Week“ de glorie der Opstanding niet voor ons zielsoog verduisteren.

Zwak staat Dr. G. in de verdediging van zijn houding, waarin hij de professoren tot verantwoording riep, wat zij hadden gedaan om de „Stille Week“ te ontzien.

Hij zegt: „Nu moet ik al dadelijk deze vergelijking van enerzijds de hoogleraren der Vrije Universiteit en anderzijds de leden van een kerkeraad als ontoelaatbaar wraken. Immers een kerkeraad oefent opzicht en tucht over een gemeente, d.i. om zoo te zeggen een besloten kring. En is dus deswege aan niemand buiten dien kring verantwoording schuldig, of en zoo ja, op welke wijze hij zich van deze roeping kwijt. Maar de Vrije Universiteit nam openlijk ook een zedelijke taak op zich in het midden van ons volk, inzonderheid ons Gereformeerd volksdeel, over welker vervulling zij deswege door dit volksdeel dan ook openlijk ter verantwoording kan worden geroepen. En één der organen, waardoor dit volksdeel dit doet, is ook zijn kerkelijke pers“.

Hier zijn de logica en de kerkrechtelijke beginselen wel een beetje zoek.

Zou waarlijk een kerkeraad van zijn opzicht en tucht verantwoordelijk zijn aan de gemeente? Ik zal hierop maar geen etiket drukken, doch het is zeker niet in overeenstemming met het Gereformeerde kerkrecht.

Worden hier voorts niet verward de Vrije Universiteit en de Vereeniging voor Hooger Onderwijs op Geref. grondslag?

Meent Dr. G. niet te zeer, dat hij het Gereformeerde volksdeel is?

En hoe hoog we ook de „Overtoomsche Kerkhodo“ stellen, als een orgaan van het Gereformeerde volksdeel kunnen we het toch kwalijk erkennen?

Stel u voor, dat ieder kerkelijk blad het maar voor het-ter-verantwoording-roepen had!

Alles zou dan zeker niet eerlijk en met orde geschieden.

Dr. G. heeft, naar het schijnt, niet begrepen, waarin het derde van de vergelijking school, n.l. in de geheimhouding.

De kerkeraad is omtrent zijn opzicht en tucht tot geheimhouding verplicht.

De senaat der Vrije Universiteit ook.

Ieder college van zedelijke aard ook.

Wij weten het best: de kerkeraad is geen senaat en ook geen zedelijk college.

Maar alle drie hebben zij hun geheimhouding te bewaren.

Dr. G. vertelt, wat hij in dit geval heeft gedaan. „Ik (heb), zoodra ik van de zaak vernomen had, de bedoelde voorstelling in de Stille Week niet alleen ten sterkste ontraden aan de betrokkenen, maar van hen ook onmiddellijk de toezegging ontvingen, dat zij alsnog al het mogelijke zouden doen om den datum te verzetten.“

Natuurlijk!

Dat zij, die het toneel zouden inrichten, gaarne den datum zouden verzet hebben, indien zij op den moreelen steun van een Gereformeerd predikant konden rekenen, is nog al begrijpelijk.

Zoo'n favorietje krijgen zij niet alle dagen.

Maar als Dr. G. nu eens tegen deze tooneelvoorstelling ware geweest, afgezien van de Stille Week, zouden zij dan ook voor hem hebben gevlogen?

Het resultaat van zijn bemoeienis is niet bepaald moedgevend.

Ter bestrijding van mijn uitlating over „Tooneel en Kunst“ beroept Dr. G. zich op... een Gereformeerd Jongere in de „N. R. Ct.“

Ook dit beroep munt niet bepaald uit door kracht.

In het laatst van zijn repliek begint Dr. G. iets te doen, wat eenigszins lijkt op een vuurtje stoken tegen de V. U.

Men heeft mij van verschillenden kant gevraagd: wat drijft hem er toe?

Ik heb geantwoord: ik wil er zelfs niet naar gissen.

Dit herhaal ik in het openbaar.

Ik kan niet aannemen, dat Dr. G., zelf een discipel der V. U., zijn Moeder (Alma Mater) ongunstig gezind zou zijn.

Er ware op nog veel kleinigheden kritiek te oefenen.

Maar wij gelooven niet, dat iemand er ons van beschuldigen zal, dat wij aan de repliek van Dr. G. te weinig aandacht hebben geschonken.

Nog één ding.

Dr. G. vindt het jammer, dat ik de „ingrijpende motieven“ tegen de veelbesproken tooneeluitvoering niet geen enkel woord noemde.

Ik voldeed aan zijn wensch, misschien nog eer dan hij dien neerschreef, in het nummer van de vorige week.

Hoe Dr. Geelkerken, straks „in het licht van het Finksterfeest“ kan spreken over „het Tooneel“, als hij zulk een stuk in bescherming neemt, is mij een raadsel.

Wat ik de vorige week deed hooren was een conscientiekreet!

En ik ben verblijd, dat hij weerklank vond in duizende harten.

Ik rekende ook niet anders.

Want, wanneer zoo iets als dit tooneelstuk er bij ons Gereformeerden, door kon, zou de verflauwing der grenzen al in een ver gevorderd stadium zijn.

Dan zouden we slechts Gereformeerd in naam zijn.

Wij moeten waarschuwen als de booze beginselen nog klein zijn.

Anders is het te laat.

— **Overeenstemming.**

Het is zeer zeker van groot nut, wanneer men ook een andere stem in het tooneelgeding eens hoort.

Haalden wij vroeger reeds het stukje van Prof. Grosbeids uit „De Heraut“ aan, nu willen we zijn artikel uit „N. Holl. Kerkbl.“ onzen lezers niet onthouden.

Onder dezen titel schreef de „Overtoomsche Kerkhodo“ van 6 April over de opvoering van een tooneelstuk door een Christen Studenten-gezelschap in de z.g. Stille Week.

Inderdaad, deze zaak is hoogst betreunswaardig.

Dit stukje moest, om in dit nummer te worden geplaatst, reeds vroeg naar de drukkerij. Zoo zou het kunnen zijn, dat de bedoelde uitvoering, in verband met de vele en terecht daartegen ingebrachte bezwaren, op het laatste oogenblik was afgesteld, zonder dat we het op dit oogenblik nog weten.

We zouden ons daar van harte over verblijden, meenen echter in elk geval ten de groote ontroering, die deze zaak gewekt heeft, wel iets er over te mogen schrijven.

Betreunswaardig is deze zaak, zoo zeggen we met de „Overtoomsche Kerkhodo“.

Toch is er tusschen haar en ons een verschil. Begrijpen we onze Perszuster goed, dan is haar bezwaar, dat de opvoering in de Stille Week geschiedt en zou ze tegen de zaak zelf geen bedenkingen willen inbrengen.

Wij denken er juist anders over; we achten de opvoering zelf betreunswaard en daarentegen het feit, dat ze in de Stille Week geschiedt, waarvan wij zelf met vele anderen eerst door het gedrukte prospectus kennis hebben gekregen, van ondergeschikt belang. We kennen één feestdag, dat is de Zondag. En verder lezen we bij Paulus: „Gij onderhoudt dagen en maanden en tijden en jaren, ik vrees voor u, dat ik eenigszins te vergeefs aan u gearheid heb“.

Als iets goed is op zichzelf, dan mag het ten allen tijde geschieden, ook in de z.g. Stille Week.

Hoogstens kan men overwegen, of zulk een opvoering in de Stille Week niet bijzonderen aanstoot geeft.

De wegdan gaat dan niet naar de komedie, de kinderen Gods hooren er dan dus zeker niet. Maar in elk geval is dat het bijkomstige.

Ons bezwaar gaat tegen de opvoering zelf.

We gaan nu niet over het tooneel spreken. Zelfs indien tegen een tooneeluitvoering in besloten kring geen bezwaren bestonden — die naar ons oordeel zeer zeker bestaan — dan moest deze uitvoering in den Stadsschouwburg ongetwijfeld worden afgekeurd.

Het spelen in den Stadsschouwburg is maar niet het doen van een voordracht op het jaarfeest van een jongelingsvereniging. Men kan niet een opvoering in den schouwburg geven of men moet gebruik maken van heel den rompslomp, die met het gewone theaterleven samenhangt. Deze vereeniging van Christenstudenten heeft zich reeds door de voorbereiding van haar opvoering midden in het wereldsche leven geworpen, zonder eenige noodzaak. Ze heeft niet, naar het woord van den apostel, zelfs den rok, die met het vleesch beaamt is, gebaat, ze heeft dien aangetrokken, ze heeft een kring gezocht, waar de goddeloosheid den boventoon voert. Ze heeft zich moedwillig in gevaar begeven.

Bovendien zijn de uitnodigingen, de voorstelling te komen bijwonen, in zoo ruimen kring verspreid, dat van een besloten uitvoering alleen in naam sprake kan zijn.

En nu ons tweeds bezwaar.

Deze Christenstudenten weten, dat ze met hun gedoe ons Christenvolk pijn doen. Ons Christenvolk, dat voor hen bidt, dat het hun mogelijk maakt te studeeren.

Maar deze jonge mannen stoorden zich daar niet aan. Hun plannen zouden doorgaan.

We schrijven dat, onder het voorbehoud, aan het begin van het artikel gemaakt, dat niet op het laatste oogenblik betere gedachten de overhand hebben gekregen.

Dat zijn onze bezwaren.

Daarbij komen dan nog die tegen alle tooneel, waarover we niet zoo lang geleden in dit blad hebben geschreven en die we niet zullen herhalen.

Daarom spreken we ook van betreunswaard.

Maar die kwestie van de Stille Week is voor ons het bijkomstige.

Men ziet, hier worden weer andere argumenten aangevoerd.

Maar de konklusie is dezelfde.

— **Geen doofpot-taktiek.**

Voor enkele weken verklaarden we geen ingezonden stukken in zake de opvoering van „Saul en David“ te kunnen plaatsen.

Een heele stapel legden we daarom ter zijde. Al die stukken dienden om tegen de tooneeluitvoering te protesteeren. Gingen dus in de richting van wat wij schreven.

Slechis ontvingen wij twee ingezonden stukken, waarin de tooneeluitvoering verdedigd wordt.

Daarvan plaatsen wij er één.

Men zal gevoelen, dat dit wel het tegenovergestelde is van een doofpot-taktiek, die sommigen en onze dagblad- en onze kerkelijke pers ten laste leggen.

En ook bij de plaatsing van dat ééne stuk gingen we niet willekeurig te werk.

Het is van de hand van den Jonathan-speeler, die bij de opvoering ook het slotwoord sprak.

Indien iemand bij machte is om deze opvoering te verdedigen, dan moet hij het wel zijn.

Het kan zijn nut hebben, dat onze lezers met zijn kritiek kennis maken en zijn argumenten wegen.

Maar hieruit volgt nu niet, dat we nog voor andere stukken in dezen trant onze kolommen openstellen.

Voor dit maken we een uitzondering.

Doch voor geen ander.

Zeer geachte Redactie.

Bedeeld verzoeke ik u de plaatsing van het volgende naar aanleiding van het artikel van Professor Hepp in „De Reformatie“ van 18 April j.l. in verband met de opvoering van „Saul en David“ door „het Christelijk Studenten-tooneelgezelschap“ in den Stadsschouwburg alhier.

Prof. Hepp zal het publiek „eenigszins“ met den inhoud van het treurspel op de hoogte brengen en geeft een reeks citaten, waaruit de argeloze lezer slechts kan opmaken, dat men hier met „afkeerwekkende lektuur“ te doen heeft.

Er worden dan ook uitdrukkingen gebezigd als „zedekwetsend“ en „driedubbel walgelijk“, terwijl de hoogleraar „stou verbaasd“ is, „dat het „Christelijk“ publiek niet geweldig floot“ en „dat ieder, die op den Christen naam prijsstelt, niet haastig den schouwburg verliet en voor God op zijn knieën is gevallen“ om schuld te belijden.

Hij vertrouwt dan ook, dat er heel weinig Gereformeerden aanwezig waren behalve „de enkelen onder de spelers“. Een feit is, dat de twintig verschillende personen in de sprekende rollen allen tot de Gereformeerde Kerk behooren en 14 hunner zijn ingeschreven als student aan de Vrije Universiteit.

In de „goedbezette“ zaal (zie o.a. „De Telegraaf“ van 16 dezer voorm.) bevonden zich tal van Gereformeerden, die op overtuigende wijze tijdens en na de voorstelling van hunne instemming deden blijken en zich zelfs „zeer voldaan“ betoonden (zie o.a. „De Nederlander“ van 16 dezer).

Er is geen sprake geweest van eenig protest. Wel is dit thans het geval ten opzichte van het artikel van Prof. Hepp.

En dit is zeer verklaarbaar!

De hoogleraar onthoudt zijne lezers op een verdienstelijke bloemlezing van zwoele passage's, welke in den tekst voorkomen en voegt hier aan toe: „Dat walgelijke kan er niet door coupeure's uit verward zijn. Want het zit door dit heele tooneelwerk heen.“

Hiertegenover wensch ik op te merken, dat men op soortgelijke wijze te werk gaande, een zelfde onjuist licht zou kunnen laten vallen op verschillende geschiednissen uit het Oude Testament en met name op den Bijbelschen David.

Overigens kunnen wij nog vermelden, dat ten einde de uitvoering niet onnodig te rekken, van de 120 bladzijden druks ruim 700 regels werden geschrapt, d.w.z. ongeveer een vijfde deel van het geheele stuk.

Een ieder, die den inhoud van het werk ontvingen magaat zal ontdekken, dat de gewraakte versaregels alle te zamen nog niet een honderdste deel van het geheele treurspel uitmaken.

Verder weet elkeen, die de voorstelling heeft bijgewoond, dat verreweg het meerendeel der bestreden passage's bij de opvoering niet is uitgesproken, zoodat er geen sprake is geweest van een „pikante saus“, te meer wij alles, wat er nog aan weelderige uitdrukkingen werd getolereerd, bij de voorstelling op afdoende wijze is verzacht, hoogstens „even aangeroerd, gelijk onder ons goede zede eischt“ en allerminst „naar den voorgrond geduwd“.

Aan het eind van zijn betoog beweert de schrijver nog iets over mijne opmerking als „speler-slot-spreker“ met betrekking tot de vraag of tooneelspeelen wel „Kunst“ is, welke vraag door Prof. Hepp persoonlijk ontkennend werd beantwoord, toen hij schreef in „De Reformatie“ van 22 Februari j.l. „dat er geen groter vijand van echte kunst is, dan juist het tooneel“.

Om zijn lezers eens goed het verschil duidelijk te maken tusschen Kunst in hooger en zin en kunst als technische vaardigheid, voert hij aan:

„Het zou voor mij een heele kunst zijn om een middagmaal behoorlijk klaar te maken.“

Deze opmerking lijkt mij voor de hand liggend!

Het schijnt echter voor menig scribent nog moeilijker „Kunst“ te zijn om het publiek „behoorlijk“ in te lichten omtrent onze Tooneelvoorstelling van „Saul en David“.

Met vriendelijken dank voor de genoten gast-vrijheid.

Mr. W. BAKHUIS ROOZEBOOM.

Amsterdam, 21 April 1924.

Hierbij
De afg
rust gela
mijn bede
send voe
de Christ
al onze
dezen in
Want d
Eigenlij
Volgen
passages
mistische
in dit ve
euphemis
bezwaan
school
„zoo erg
verkeerde
inderdi
(ofschoon
als men
het toon
Ik voo
geheel z
lang. Me
gelijke k
zijn. War
Nu ver
(weglatin
zedekwet
door het
Allereer
len zich
uitgegeve
geschaft
gedeelten
dit zou
aan goe
Vervol
figuur, z
verander
jongen n
door de
Querido's
lygamie,
gebuit o
mag ter
wille van
Dan. I
weelderig
stelling
rig“. Oo
king. Als
bewijst
het heeft
bij de vo
Men noe
rad of
publiek
heeft me
kan, beh
„wegspel
zoo afke
niet mee
op één
beklaagd
zij hun
Het is e
vermoed
wie het
kan mer
te meer
Daare
kennen,
gehaald
leerster“
ken. Oo
David, v
deden ho
zeer de
die wij c
niet and
zijn geva
gelijk“ w
En of
dat de
van het
meten)“
moet n
die gew
getypeer
zeggen,
of zich
is hij d
zullen v
Al zou c
zinneijk
ons wor
Het g
bijbel m
zonden
zij het c
van de
trent de
niet mis
te bordu
kan gez
is, aller